

# КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією

Протокол № 5 від 21.03.2022 року

Голова Приймальної комісії

\_\_\_\_\_ Віктор ОГНЕВ'ЮК

## Програма фахового випробування з початкової освіти

**Рівень вищої освіти:** другий (магістерський)

**Спеціальність:** 013 Початкова освіта

**Освітня програма:** 013.00.01 Початкова освіта

**На основі:** освітнього ступеня бакалавр, магістр, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст

ПОГОДЖЕНО

Проректор з науково-методичної та  
навчальної роботи

\_\_\_\_\_ Олексій ЖИЛЬЦОВ

РОЗГЛЯНУТО І ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри педагогіки та психології  
Завідувач кафедри \_\_\_\_\_ Ганна ІВАНЮК

на засіданні кафедри початкової освіти  
Завідувач кафедри \_\_ Геннадій БОНДАРЕНКО

## ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового випробування з початкової освіти розроблена на підставі Стандарту вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, Професійного стандарту «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти» (2020 р.).

**Мета фахового випробування:** виявлення базових знань та умінь із педагогіки, вікової психології та фахових методик, що сприяють розв'язувати стандартні та проблемні методичні задачі на основі змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти.

### **Завдання:**

- виявити здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти;
- виявити здатність до здійснення освітнього процесу з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечення розвитку пізнавальної діяльності учнів, формування в них мотивації до навчання;
- виявити здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти.

**Дисципліни:** педагогіка, вікова психологія, українська мова з методикою навчання, дитяча література з методикою навчання, математика з методикою навчання, природознавство з методикою навчання, інформатика з методикою навчання, технології з методикою навчання, методика навчання освітньої галузі «Соціальна і здоров'язбережувальна освіта», методика навчання освітньої галузі «Громадянська та історична освіта», методика навчання освітньої галузі «Мистецька освіта».

**Форма проведення** – екзамен у формі комп'ютерного тестування.

**Тривалість** - 60 хвилин

**Оцінювання:** за 200 бальною шкалою.

### **Критерії оцінювання знань вступників**

<b>Кількість балів (max - 200)</b>	<b>Критерії</b>
<b>180 – 200</b>	Виставляється за глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих джерелах; вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їхньому взаємозв'язку і розвитку, чітко і лаконічно; логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.
<b>160 – 179</b>	Виставляється за ґрунтовні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язування практичних задач.

<b>140 – 159</b>	Виставляється за міцні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак, містять певні неточності; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.
<b>120 – 139</b>	Виставляється за посередні знання навчального матеріалу, мало аргументовані відповіді, слабе застосування теоретичних положень при розв'язанні практичних задач.
<b>100 – 119</b>	Виставляється за слабкі знання навчального матеріалу, неточні або мало аргументовані відповіді, з порушенням послідовності його викладання, за слабе застосування теоретичних положень при розв'язанні практичних задач.
<b>1 – 99</b>	Виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння орієнтуватися під час розв'язання практичних задач, незнання основних фундаментальних положень.

## **ЗМІСТ ПРОГРАМИ**

### **ПЕДАГОГІКА**

#### **Педагогіка як наука і мистецтво**

Педагогіка як наука, структура педагогіки, джерела педагогіки, генеза розвитку педагогічних систем. Основні поняття педагогіки. Зв'язки педагогіки в системі педагогічних, людинознавчих наук. Методологія педагогіки. Методи і логіка педагогічних досліджень, їх характеристика.

#### **Актуальні проблеми дидактики початкової освіти**

Актуальні проблеми дидактики початкової освіти в контексті впровадження Концепції Нова українська школа. Предмет, завдання і категорії дидактики початкової освіти. Процес навчання: сутність, функції, структура, характеристика основних структурних компонентів (цільовий, стимулювально-мотиваційний, змістовий, операційно-діяльнісний, контрольно-регулювальний, оцінно-результативний, кінцевий результат процесу навчання). Основні етапи оволодіння знаннями (цикл навчально-пізнавальних дій): сприймання, усвідомлення, осмислення, запам'ятовування, закріплення, застосування знань і умінь в практичній діяльності. Провідні підходи до організації навчання учнів нової української школи (компетентнісний, діяльнісний, ціннісний, особистісно зорієнтований).

#### **Закономірності та принципи процесу навчання**

Закономірності процесу навчання, їх сутність та характерологічні особливості. Поняття принципу і правила навчання. Характеристика основних принципів навчання: принцип спрямованості навчання на вирішення завдань освіти, розвитку й виховання, принцип науковості, систематичності і послідовності, доступності, свідомості й активності, наочності, міцності знань, умінь і навичок, індивідуального підходу до учнів та інші. Система правил реалізації принципів навчання.

## **Зміст освіти в новій українській школі**

Сутність і завдання змісту освіти. Компетентнісна спрямованість змісту початкової освіти. Пріоритетні напрями реалізації Концепції Нова українська школа у сфері початкової освіти. Критерії відбору змісту освіти. Нормативні документи змісту освіти: Державний стандарт початкової освіти, навчальний план, Типові освітні програми для учнів (1-2, 3-4 класів), модельна програма, підручник, посібник. Особливості відбору змісту освіти в НУШ.

## **Методи і засоби навчання**

Сутність методів, прийомів і засобів навчання. Різні підходи до класифікації методів навчання. Характеристика основних груп методів. Зв'язок методу навчання з іншими дидактичними категоріями. Умови оптимального вибору методів і засобів навчання: врахування освітньої мети, завдань, змісту навчального матеріалу, рівня підготовленості учнів, сформованості навчальних умінь і навичок, віку учнів, рівня підготовки вчителя тощо.

## **Форми організації навчання**

Характеристика форм організації навчання учнів в НУШ. Види навчання в НУШ (проектне навчання, навчання на дослідженнях). Вимоги до сучасного уроку. Підготовка вчителя до уроку. Педагогічний аналіз уроку. Сучасні форми навчання. Особливості організації дистанційного та змішаного навчання учнів початкової школи. Позаурочні форми навчання.

## **Оцінювання навчальних досягнень учнів Нової української школи**

Поняття про оцінювання компетентностей та освітнього поступу учнів. Педагогічні вимоги до перевірки навчальних досягнень учнів. Види, форми та методи контролю знань, умінь, навичок та способів діяльності учнів: формувальне оцінювання, тематичне оцінювання, підсумкове оцінювання. Показники та рівні сформованості досягнень учнів початкової школи.

## **Виховання як соціокультурний процес**

Сутність процесу виховання, його специфіка, компоненти, рушійні сили, мотиви. Мета і завдання виховання. Чинники виховання, вплив соціокультурного середовища на розвиток особистісних якостей дітей молодшого шкільного віку; закономірності і принципи виховання. Етапи процесу виховання. Управління процесом виховання. Самовиховання і перевиховання, їх сутність. Результати процесу виховання. Актуальні проблеми змісту виховання в сучасній школі.

## **Загальні методи та форми виховання**

Поняття методу, прийому і засобу виховання. Класифікація методів виховання та характеристика основних груп: методи формування свідомості особистості, методи організації діяльності і формування досвіду поведінки, методи стимулювання діяльності і поведінки учнів, методи контролю та аналізу ефективності виховання. Інтерактивні технології виховання. Партнерська педагогічно-батьківська взаємодія.

## **Система освіти в Україні**

Поняття про систему освіти України, залежність її змін від соціально-політичних, економічних та культурних факторів. Структура системи освіти в Україні. Реформа початкової освіти. Концептуальні ідеї та принципи Нової української школи.

## **ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ**

### **Предмет, завдання і методи вікової психології**

Предмет вивчення вікової психології. Поняття «вік», характеристика психологічного віку. Проблеми вікової психології і основні напрями їх розв'язання. Теоретичні і практичні завдання сучасної вікової психології. Принципи побудови курсу вікової психології. Основні розділи вікової психології, її зв'язок з іншими областями психологічної науки. Принципи вивчення розвитку психіки людини. Форми проведення психологічного дослідження у віковій психології. Методи вікової психології, її класифікація. Основні вимоги до організації та проведення експериментального дослідження онтогенезу людини.

### **Основні напрями вікової психології. Вікова періодизація**

Загальне поняття про психічний розвиток. Особливості та закономірності психічного розвитку. Детермінанти психічного розвитку та їх взаємозв'язок. Теорії психічного розвитку (культурно-історична теорія розвитку Л.С. Виготського та його послідовників, психоаналітична теорія дитячого розвитку, теорія соціального научіння, когнітивна теорія Ж. Піаже та ін.). Біологічні передумови психічного розвитку (спадковість, вроджені задатки та дозрівання нервової системи). Роль діяльності та спілкування у психічному розвитку людини. Розвиток і навчання. Умови організації та принципи розвиваючого навчання. Рушійні сили психічного розвитку.

Періоди психічного розвитку. Сензитивні періоди розвитку. Кризи і критичні періоди розвитку. Різні підходи до вікової періодизації психічного розвитку. Вікова періодизація Л.С. Виготського, Д.Б. Ельконіна. Періодизація розвитку особистості за З. Фрейдом, Е. Еріксоном. Розвиток моральної свідомості за Л. Колбергом. Періодизація інтелектуального розвитку за Ж. Піаже. Стадії розвитку дорослої людини.

### **Психічний розвиток дитини в дошкільному віці**

Проблеми психології дошкільника. Основні суперечності психічного розвитку дошкільника. Соціальна ситуація розвитку дитини дошкільного віку. Ігрова діяльність як провідна в дошкільному віці, її структура та розвиток. Інші види діяльності дошкільника. Новоутворення психічного розвитку дошкільника у пізнавальній та особистісній сферах. Криза 6(7)-ми років. Проблема психологічної готовності дитини до навчання в школі.

### **Психологія молодшого школяра**

Проблеми психології молодшого школяра. Основні суперечності психічного розвитку молодшого школяра. Соціальна ситуація розвитку

молодшого школяра. Навчальна діяльність як провідна у молодшому шкільному віці, її структура і особливості розвитку. Проблема адаптації дитини до шкільного навчання. Новоутворення психічного розвитку молодшого школяра: розумовий розвиток; формування особистості молодшого школяра; розвиток довільної вольової саморегуляції і формування характеру. Характеристика і розвиток міжособистісних взаємин у молодшому шкільному віці. Розвиток відповідальності та самостійності у дітей молодшого шкільного віку.

## **МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ОСВІТНІХ ГАЛУЗЕЙ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**

### **Рідномовна освіта з методикою навчання**

Предмет, завдання і наукові основи методики викладання української мови в початкових класах. Основні розділи, зміст і обсяг матеріалу, що вивчається в курсі української мови в початкових класах.

Формування мовленнєвої компетентності в молодших школярів на сучасному етапі початкового навчання. Розвиток зв'язного мовлення молодших школярів на уроках української мови. Завдання і прийоми розвитку усного монологічного мовлення. Види навчальних монологів.

Психологічні та лінгвістичні основи методики навчання грамоти. Добукварний період навчання грамоти. Завдання букварного та післябукварного періодів.

Навчальний зміст уроків читання у період навчання грамоти. Програмові вимоги до уроків читання. Програмові вимоги до уроків письма. Види писемної діяльності на цьому етапі. Уміння, які формуються на кінець добукварного періоду. Зміст мовних знань. Зміст мовленнєвих навичок. Засоби розвитку мовлення. Методика роботи з предметними, сюжетними малюнками. Порядок роботи за розворотом «Букваря». Аналіз програмових вимог післябукварного періоду.

Поняття про мову і мовлення. Особливості усного і писемного мовлення. Основні методи і прийоми формування в учнів початкових класів елементарних уявлень про мову як знакову систему; виникнення мов світу; основні функції мови; мовлення як мову в дії, в спілкуванні між людьми; діалогічне та монологічне мовлення; етику мовлення, форми мовлення.

Види переказів і методика їх проведення в початковій школі.

Види творів і методика їх проведення в початковій школі. Класифікація творів за джерелом матеріалу, жанрами, місцем виконання, ступенем участі учнів у складанні тексту, розміром, метою виконання. Прийоми підготовки учнів до написання творів. Методика роботи над побудовою твору.

Методика вивчення граматичного матеріалу в початковій школі.

Методика вивчення лексичного матеріалу в початковій школі.

Лінгводидактичні основи методики роботи над словом у початковій школі. Робота над засвоєнням лексичного значення слова в початковій школі. Способи пояснення семантики слів. Робота над усвідомленням прямого і переносного значення слова, багатозначністю й омонімією.

Методика проведення лексичного розбору в початковій школі.

Методика вивчення орфографічного матеріалу в початковій школі. Види орфографічних вправ: списування, коментоване письмо, письмо з пам'яті, робота з орфографічним словником. Диктанти, їх види. Словникова робота в процесі навчання орфографії. Методика проведення вправ з орфографії в початковій школі. Методика проведення орфографічних розборів у початковій школі. Методика вивчення фонетичного матеріалу в початковій школі. Методика проведення фонетичного розбору в початковій школі.

Читацька компетентність. Принципи визначення змісту читання. Сутність тематично-жанрового, естетичного, літературознавчого, комунікативно-мовленнєвого принципів. Шляхи удосконалення навички читання.

Види читання (голосне, мовчазне), їхнє значення. Основні етапи розвитку навички читання. Співвідношення голосного і мовчазного читання в початковій школі. Якісні повноцінної навички (правильність, швидкість, усвідомлення, виразність). Чинники, які впливають на правильність. Вироблення точності зорового сприймання, формування чіткої правильної вимови, уважності. Зняття труднощів техніки читання. Методика запобігання помилкам і форми їх виправлення під час читання. Залежність швидкості читання від особливостей тексту. Вплив пам'яті, поля читання, периферійного зору, антиципації на розвиток швидкості читання. Критерії виявлення усвідомленості прочитаного (розуміння ідеї твору, змісту окремих частин, визначення ставлення до прочитаного, розуміння суті думки, вираженої в кожному реченні, лексичного значення кожного слова, переносного значення слів, метафоричних виразів, порівнянь, фразеологічних одиниць, стійких зворотів, прислів'їв, крилатих виразів тощо). Вміння користуватися засобами інтонаційної виразності (тон, темп, сила голосу, пауза, логічний наголос).

Етап «до читання твору»: зняття труднощів техніки читання, підготовка до сприймання емоційно-естетичного змісту твору. Етап «під час читання»: цілісне сприймання твору, повторне перечитування та аналіз, вторинний синтез. Етап «після читання»: включення прочитаного твору в систему раніше опрацьованих шляхом порівняння їх за змістом, художніми образами, засобами, настроєм.

Види аналізу художнього твору на уроках читання: услід за автором, пообразний, проблемно-тематичний, комбінований. Методика роботи над творами різних жанрів.

## **МАТЕМАТИЧНА І ПРИРОДНИЧА ОСВІТА**

### **Математика з методикою навчання**

Предмет і завдання методики початкового навчання математики. Зв'язок методики з іншими науками: віковою психологією, дидактикою, методикою математики середньої школи, математикою та ін.

Освітні, виховні та розвивальні завдання навчання математики в початковій школі. Місце початкового курсу в системі шкільного курсу математики. Компетентнісний підхід до формування змісту початкової математичної освіти.

Мета та завдання вивчення початкового курсу математики. Характеристика змістових ліній. Типові та модельні навчальні програм з

математики для початкової школи. Особливості календарно-тематичного планування.

Інтегровані курси, інтегровані уроки як умова для різнобічного розгляду базових понять, явищ, більш широкого охоплення змісту, порівняно з діючим, формування в учнів системного мислення, позитивно-емоційного ставлення до пізнання, економного використання навчального часу. Модельна програма інтегрованого курсу (навчання грамоти, математика, Я досліджую світ).

Багатоваріантність структури уроків математики. Вимога до сучасного уроку математики. Умови здоров'язбережувальної організації навчально-виховного процесу на уроках математики. Особливості проведення уроків математики в першому класі.

Відбір змісту, вибір методів, засобів та організаційних форм навчання (індивідуальних, групових, фронтальних) відповідно до освітніх, виховних та розвивальних завдань певного уроку.

Система контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи. Особливості оцінювання в першому класі.

Засоби навчання математики. Оснащення навчального процесу.

Предметне й табличне унаочнення. Використання структурних схем і малюнків. Інструменти, прилади, моделі, технічні засоби навчання. Засоби зворотнього зв'язку.

Сучасні навчальні технології в змісті початкової математичної освіти.

Особливості реалізації компетентнісного підходу на уроках математики.

Характеристика сучасних навчальних технологій в системі початкової математичної освіти. Технологія організації навчальної взаємодії вчителя та учнів. Технологія формування загальнонавчальних умінь і навичок молодших школярів. Технологія організації диференційованого навчання. Технологія організації навчальної проектної діяльності. Технологія організації ігрової навчальної діяльності. Технологія організації поетапного засвоєння учнями навчального матеріалу. Особливості моделювання та проведення комбінованого уроку математики на основі застосування сучасних технологій у початковій школі (за методичною системою Л.В. Коваль).

Методика навчання нумерації цілих невід'ємних чисел: мета, зміст, завдання. Цілі невід'ємні числа. Різні підходи до побудови множини цілих невід'ємних чисел: теоретико-множинний, аксіоматичний. Методика опрацювання окремих питань підготовчого (дочислового) періоду. Властивості та відношення предметів. Лічба. Різні методичні підходи до формування понять натурального числа й нуля. Методика навчання написання цифр, що позначають на письмі дані числа. Методика навчання нумерації чисел за концентрами.

Методика навчання арифметичних дій (додавання та віднімання, множення та ділення) та формування обчислювальних умінь і навичок. Ознайомлення з операціями додавання, віднімання, множення, ділення. Вивчення законів і властивостей арифметичних дій, зв'язку між компонентами й результатами арифметичних дій. Перевірка правильності виконання арифметичних дій. Ознайомлення з поняттями «більше на», «менше на», «більше в» «менше в», «різницеве й кратне порівняння чисел». Вивчення таблиць додавання та множення й відповідних випадків віднімання та ділення.



Вивчення прийомів усних обчислень в межах ста, обчислень, що ґрунтуються на нумерації чисел. Вивчення письмового виконання арифметичних дій (додавання, віднімання, множення, ділення) в межах мільйона, ділення з остачею. Вивчення правил порядку виконання арифметичних дій у числових виразах, у тому числі з дужками.

Методика формування вмінь розв'язувати прості сюжетні задачі. Методика навчання учнів розв'язування простих сюжетних задач. Формування вмінь розв'язувати прості сюжетні задачі в курсі початкової школи за методичною системою М.В. Богдановича та Л.П. Кочиної.

Методика формування вмінь розв'язувати складені сюжетні задачі. Методична система навчання розв'язування сюжетних задач учнів початкової школи (автор С.О. Скворцова). Методика формування загального вміння розв'язувати задачі. Формування вміння розв'язувати задачі певних видів. Система формування вмінь учнів розв'язувати нестандартні задачі та задачі з логічним навантаженням (за методичною системою О.Я. Митника) у курсі математики початкової школи.

Методика навчання алгебраїчного матеріалу в курсі початкової школи. Зміст і завдання вивчення алгебраїчного матеріалу. Методика ознайомлення з числовими і буквеними виразами. Методика ознайомлення з рівностями, нерівностями, рівняннями, нерівностями із змінною. Методика розв'язування завдань за допомогою складання виразів, рівнянь і завдань з буквеними даними. Зв'язок між арифметичним и алгебраїчним матеріалом.

Методика навчання геометричного матеріалу в курсі початкової школи. Роль геометричного матеріалу в початковому курсі математики. Мета і завдання вивчення геометричного матеріалу в початкових класах. Методика формування уявлень про геометричні фігури, які вивчаються в курсі математики початкової школи: лінію, пряму, криву, відрізок, промінь, ламану, коло, круг.

Методика формування уявлень про геометричні фігури, які вивчаються в курсі математики початкової школи. Ознайомлення учнів з найпростішими плоскими геометричними фігурами: трикутником, чотирикутником, прямокутником, квадратом та їх властивостями. Методика формування уявлень про кут, види кутів, геометричні тіла. Побудова геометричних фігур. Використання інформаційних технологій при вивченні теми.

Методика навчання величин у курсі початкової школи. Формування початкових уявлень про частини та дробу. Методика ознайомлення учнів з одиницями довжини, маси, ємкості. Методика формування уявлень про площу та одиниць її вимірювання. Вимірювання площ фігур за допомогою папетки. Обчислення площі прямокутника. Методика вивчення величини «Час».

Зміст і завдання вивчення дробів у початкових класах. Методика ознайомлення учнів із частинами. Методика вивчення теми «Дробу». Методика ознайомлення учнів із частинами і дробами.

### **Природознавство з методикою навчання**

Предмет методики навчання природознавства. Зв'язок методики навчання природознавства з іншими науками. Предмет і завдання

методики навчання природознавства. Методи дослідження методики навчання природознавства.

Зміст навчального матеріалу з природознавства в початковій школі. Основні принципи відбору і послідовності вивчення природничої освітньої галузі в початковій школі. Специфічні принципи відбору навчального матеріалу в інтегрованому курсі «Я досліджую світ».

Зміст природничої освітньої галузі в типовій освітній програмі. Аналіз природничої складової Модельної навчальної програми «Я досліджую світ».

Формування природничих уявлень і понять в учнів початкової школи. Проблема формування і розвитку уявлень і понять в методиці навчання природознавства. Значення уявлень і понять в оволодінні предметом. Процес пізнання. Природничі уявлення. Методика формування природничих уявлень. Природничі уявлення. Утворення уявлень шляхом спостережень. Утворення уявлень на основі описів. Етапи формування уявлень і понять. Формування спеціальних і загальноприродничих понять в курсі природознавства.

Методи навчання природничої освітньої галузі в початковій школі. Поєднання різних методів і методичних прийомів під час моделювання фрагментів навчальних занять / уроків. Інтерактивні методи навчання.

Можливі засоби інтеграції в процесі реалізації програми «Я досліджую світ» через завдання дослідницького характеру: дослідження-розпізнавання (Що це? Яке воно? Обстеження за допомогою органів чуття, опис, порівняння з іншими предметами, явищами; спільне – відмінне, до якого цілого воно належить); дослідження-спостереження (Як воно діє? Що з ним відбувається? Для чого призначене?); дослідження-пошук (запитування, передбачення, встановлення часової і логічної послідовності явищ, подій; встановлення причинно-наслідкових зв'язків (Чому? Яким чином? Від чого залежить? З чим пов'язано?), догадка, висновок-узагальнення).

Особливості підготовки вчителя до інтегрованого заняття з навчального курсу «Я досліджую світ» Основні форми організації навчання на інтегрованому навчальному занятті/ уроці.

Діяльнісний підхід як основа навчання курсу «Я досліджую світ». Особливості проведення практичних робіт, демонстраційних і лабораторних дослідів, спостережень у природі, екологічного моделювання та прогнозування, вирішення ситуативних завдань, практичної діяльності з охорони природи.

Організація проєктної діяльності на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

## **ІНФОРМАТИЧНА ТА ТЕХНОЛОГІЧНА ОСВІТА**

### **Інформатика з методикою навчання**

Характеристика інформатичної освітньої галузі. Мета та завдання пропедевтичного курсу інформатики. Аналіз типової освітньої програми з інформатичної освітньої галузі. Характеристика змістових ліній: я у світі інформації, моя цифрова творчість, комунікація та співпраця, я і цифрові пристрої, відповідальність та безпека в інформаційному суспільстві. Інформаційно-комунікаційна компетентність. Інформаційно-комунікаційні технології.

Дидактичні особливості уроку інформатики в інтегрованому курсі «Я досліджую світ». Форми та методи навчання інформатики. Типи уроків з інформатики. Підготовка вчителя до уроку. Санітарно-гігієнічні вимоги до використання комп'ютерної техніки на уроках інформатики в початковій школі. Здоров'язберезувальні технології у викладанні інформатичної освітньої галузі в початковій школі. Особливості контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи.

Безпека використання інформації. Перетворення та кодування інформації. Клавіатурний тренажер та маніпулятори переміщення об'єктів. Опрацювання тексту на комп'ютері. Методика засвоєння дій у графічному редакторі. Мультимедія. Робота з презентаціями.

### **Технології з методикою навчання**

Мета і завдання технологічної освітньої галузі відповідно до Державного стандарту початкової освіти. Змістові лінії технологічної освітньої галузі.

Формування допитливості, цілісного уявлення про матеріальне і нематеріальне виробництво; сприяння розвитку естетично-ціннісного ставлення до традицій українського народу в праці, декоративно-ужитковому мистецтві; набуття досвіду поетапного створення корисних і естетичних виробів у партнерській взаємодії: від задуму до його втілення в різних матеріалах; вироблення навичок раціонального використання матеріалів, безпечного застосування традиційних та сучасних технологій; формування культури праці, прагнення удосконалювати процес і результати проектно-технологічної діяльності, свій життєвий простір.

Навчальне заняття/ урок як форма організації освітнього процесу з технологічної освітньої галузі. Специфіка уроків / інтегрованих занять і вимоги до них. Дотримання на уроках / інтегрованих заняттях із навчання технологічної освітньої галузі основних принципів навчання. Типи уроків / занять із технологічної освітньої галузі. Структура уроку / інтегрованого заняття. Критерії оцінювання. Зміст технологічних операцій, що вивчаються на уроці.

Поняття про методи і прийоми навчання технологічної освітньої галузі. Класифікація методів трудового навчання. Характеристика методів навчання технологічної освітньої галузі, що визначаються за видами діяльності. Активні методи навчання: частково-пошуковий, проблемний, дослідницький.

Поняття про Lego-конструювання. Засоби Lego-конструктора. Оволодіння загальними способами дій у різних видах діяльності, зокрема на розвиток і вдосконалення зорово-моторної координації.

Методи і прийоми навчання учнів початкових класів роботи з папером і картоном. Застосування шаблона, штампа, трафарету при обробці паперу і картону.

Орігамі. Елементи графічної грамоти в початковій школі. Перегинання, складання паперу і картону. Згинання товстого паперу і тонкого картону під кутом з продавлюванням ліній згину. Згинання товстого картону з надрізом по лінії згину. Особливості згинання паперу і картону при утворенні циліндричних і конічних форм. Прийоми формоутворення виробів складанням паперу з однаковим перегинанням протилежних кутів, складанням квадрату квадратами, складанням квадрату трикутниками.

Конструювання виробів у техніці квіллінг.

Технологія роботи з тканиною і волокнистими матеріалами. Технологічні властивості різних тканин. Художнє прикрашання (оздоблення) виробів з тканини: аплікація, вишивання, мереживо. Способи закріплення деталей на основі при виконанні аплікаційних робіт. Розміщення і закріплення викрійок на тканині з урахуванням напрямку ниток. Розмічання тканини під лінійку і лекало.

Вишивання. Вишивання нитками, стрічками та бісером. Способи вишивання. Основні декоративні шви. Техніка вишивання хрестиком.

Виготовлення виробів у техніці пап'є-маше. Поняття про пап'є-маше, послідовність виготовлення виробу. Способи виготовлення виробу у техніці пап'є-маше.

Декупаж як техніка декорування предметів інтер'єру, тканини, дерева, скла за допомогою паперової аплікації. 3-D композиції та технології їх виготовлення. Зворотний декупаж.

Позакласна робота з технологічної освітньої галузі. Групові та масові форми роботи з технологічної освітньої галузі.

## **СОЦІАЛЬНА І ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА ОСВІТА**

### **Методика навчання освітньої галузі «Соціальна і здоров'язбережувальна освіта»**

Поняття здоров'я. Складові здоров'я. Здоров'я як соціальний феномен. Біологічні, соціальні та психологічні аспекти здоров'я. Критерії здоров'я. Показники здоров'я. Рівні здоров'я: суспільний, груповий, індивідуальний. Система «людина-здоров'я-середовище».

Соціальне здоров'я як стан гармонійного функціонування людини в основних видах взаємодій: соціальній, економічній, політичній на засадах взаєморозуміння, взаємоповаги, взаємодопомоги, взаємоприйняття. Вплив соціуму на здоров'я особистості. Показники соціального здоров'я. Формування природовідповідних життєвих позицій людини щодо навколишнього світу, самої себе та власного здоров'я.

Становлення самостійності учнів, їх соціальної залученості та активності через формування здорового способу життя, розвиток підприємливості, здатності до співпраці, впевненості в собі та доброчесності для безпеки, добробуту та стало розвитку як мета «Соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі». Завдання галузі. Обов'язкові результати навчання, визначені освітньою галуззю відповідно до циклів навчання 1-2 та 3-4. «Безпека», «Здоров'я», «Добробут» як змістові лінії освітньої галузі.

Мета та завдання соціально-педагогічної діяльності вчителя початкової школи. Її сутність. Навчання в школі як суспільно значима діяльність молодшого школяра. Новий соціальний статус дитини, зміна її соціального середовища. Поняття соціальної компетентності у дослідженнях сучасних науковців. Формування соціальної компетентності учнів як вимога НУШ. Сутність, зміст та структура соціальної компетентності молодших школярів. Педагогічний потенціал проектної діяльності щодо формування соціальної компетентності учнів початкової школи.

## **ГРОМАДЯНСЬКА ТА ІСТОРИЧНА ОСВІТА**

### **Методика навчання освітньої галузі «Громадянська та історична освіта»**

Концепція розвитку громадянської освіти в Україні. Мета та завдання громадянської та історичної освітньої галузі Державного стандарту початкової освіти. Вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти з урахуванням компетентнісного підходу до навчання. Змістові лінії громадянської та історичної освітньої галузі.

Роль учителя початкової школи у формуванні психологічно безпечного середовища. Забезпечення права вибору. Формування спільних цінностей. Ранкові зустрічі. Фізичне середовище. Розвиток відповідальності. Встановлення. Участь дітей в організації освітнього середовища. Багатоманітність світу і простір для кожного.

Формування міжпредметних компетентностей у процесі тематичного навчання громадянської та історичної освітньої галузі.

Особливості використання медіаосвітніх технологій у процесі вивчення громадянської та історичної освітньої галузі.

Технології проблемного навчання у процесі викладання громадянської та історичної освітньої галузі. Технологія створення портфоліо з курсу «Я досліджую світ». Особливості організації демократичного освітнього процесу в новій українській школі

Педагогіка партнерства між усіма учасниками освітнього процесу. Особистісно орієнтована модель освіти. Формування загальнолюдських цінностей. Структура освітнього процесу.

Форми організації навчання з громадянської та історичної освітньої галузі

Класифікація форм організації навчання громадянської та історичної освітньої галузі за різними критеріями: за кількістю учнів, за місцем навчання, за часом навчання, за дидактичною метою.

## **МИСТЕЦЬКА ОСВІТА**

### **Методика навчання освітньої галузі «Мистецька освіта»**

Мета і завдання мистецької освітньої галузі. Змістові лінії мистецької освітньої галузі: художньо-практична діяльність, сприймання та інтерпретація мистецтва, комунікація через мистецтво.

Музичне виховання як важлива складова естетичного виховання особистості дитини. Музична педагогіка. Сфери музичної діяльності, сучасні тенденції розвитку музичної освіти та зв'язки музичної педагогіки з іншими науками.

Основні категорії музичної педагогіки: музичне навчання, музичне виховання, музична освіта. Сучасні тенденції розвитку музичної освіти в умовах НУШ.

Ознайомлення учнів з основою музичної грамоти. Формування виконавських умінь і навичок. Розвиток творчих здібностей. Забезпечення взаємозв'язку компонентів. Урахування емоційного змісту музичних творів.

Призначення музичної грамоти в школі, основні принципи й методи її освоєння. Формування понять, пов'язаних зі звуковисотністю в музиці. Освоєння метроритмічних особливостей музики. Ознайомлення з формою музичного твору. Вивчення понять пов'язаних з ладовими музично-слуховими уявленнями. Активізації музичного слуху в учнів.

Мета й завдання інтегрованого уроку уроку музичного мистецтва. Планування завдань розвитку. Початок інтегрованого уроку. Добір методів навчання. Розробка фрагменту інтегрованого уроку музики.

Педагогічний і мистецтвознавчий потенціал хореографії в умовах інтегрованого тематично-проектного навчання. Визначення хореографії та класифікація мистецтв. Види хореографічного мистецтва. Інтеграція складників змісту освіти: сприймання хореографії, ознайомлення з мовою мистецтва, репродуктивне навчання мистецтва і на цій основі продуктивна діяльність учнів; залучення учнів до основних видів хореографічного мистецтва, сукупність танцювальних жанрів, видів рухів; планування різних форм організації хореографічної діяльності.

Методика організації хореографічних занять: види, типи, структура, зміст. Види хореографічних занять. Типи хореографічних занять. Класифікація хореографічних занять за основними параметрами. Структура форм організації хореографічної діяльності. Орієнтовний конспект хореографічного заняття. Різноманітність форм організації хореографічної діяльності.

Методи та форми організації навчального процесу на уроках образотворчого мистецтва. Поняття про форми навчання образотворчого мистецтва. Класифікація методів. Наочні методи навчання. Словесні методи навчання. Практичні методи навчання. Засоби наочності на уроках образотворчого навчання.

## Орієнтовні зразки тестових завдань

1. Встановіть правильну послідовність основних етапів оволодіння знаннями:

- |   |           |
|---|-----------|
| А. Запам'ятовування                             | 1) – ...; |
| Б. Сприймання                                   | 2) – ...; |
| В. Вправлення в застосуванні теорії на практиці | 3) – ...; |
| Г. Осмислення                                   | 4) – ...; |
| Д. Закріплення                                  | 5) – .... |

2. Встановіть відповідність між вказаними поняттями та їхніми схематичними позначеннями:

- |                             |                       |
|-----------------------------|-----------------------|
| А. Схема речення            | 1. [– о   = о   – о ] |
| Б. Умовне позначення звуків | 2. [= о – о]          |
| В. Звуко-буквенна модель    | 3. [ с' і н о ]       |
| Г. Звукова модель           | 4. [ – ] [ = ] [ о ]  |
| Д. Звуко-складова модель    | 5. [ _____ ]          |

3. Визначте, який художній прийом застосував Платон Воронько для передання радісних почуттів, викликаних снігопадом?

- А. Уособлення
- Б. Епітети
- В. Порівняння

Полотно  
Сніг наткав полотна  
аж від лісу до вікна,  
і сміється,  
задається:  
- Ось так ширина!

П. Воронько

4. Які задачі найдоцільніше в початкових класах розв'язати алгебраїчним способом?

- А. На знаходження невідомого множника
- Б. На кратне порівняння
- В. На різницеве порівняння
- Г. На знаходження невідомого доданка.

## Рекомендовані джерела

Основні:

1. Вашуленко М.С. *Українська мова і мовлення в початковій школі*. К. : Видавничий дім «Освіта». 2018. 178 с.
2. Гільберг Т. *Методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1 – 2 класах ЗЗСО на засадах компетентнісного підходу : навч.-метод. посібник* / Т. Гільберг, С. Тарнавська, Н. Павич. Київ: Генеза, 2019. 256 с.
3. Зайченко І.В. *Педагогіка: підручник*. 3-тє видання, перероблене та доповнене О.К.: Видавництво Ліра-К, 2016. 608 с.
4. Концепція Нова українська школа. URL: <https://osvita.ua/doc/files/news/520/52062/new-school.pdf>.
5. Малафіїк І. В. *Дидактика новітньої школи: навч. посіб.* Київ : Слово, 2015. 632 с.
6. *Методика викладання природознавства у початковій школі : навчально-методичний посібник за модульно-рейтинговою системою навчання студ.*

- спец. «Початкова освіта» / М.В. Кукалець. Львів : Новий Світ-2000, 2018. 223 с.
7. *Нова українська школа: poradnik dla vchytelja* / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2019. 208 с.
  8. Подоляк Л.Г. *Основи вікової психології*. К. : Главник, 2006. 112 с.
  9. Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» : Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 № 2736. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=22469103-4e36-4d41-b1bf288338b3c7fa&title=RestrProfesiinikhStandartiv>.
  10. Савченко О.Я. *Дидактика початкової освіти* : підручник. К. : Грамота, 2012. 504 с.
  11. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. *Вікова психологія*. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 384 с.
  12. Скворцова С. О. *Нова українська школа: методика навчання математики у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах інтегративного і компетентнісного підходів* : навч.–метод. посіб. / С. Скворцова, О.Онопрієнко. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 352 с.
  13. Фіцула М.М. *Педагогіка* : навч. посіб. Вид. третє, перероб. і допов. Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2013. 230 с.

*Додаткові:*

1. Воронцова Т. В., Пономаренко В. С. та інші. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу». Київ. : Видавництво «Алатон», 2019. 128 с.
2. Гра по-новому, навчання по-іншому: метод. посіб. / Упорядник О.Рома. The Lego Foundation, 2018. 44 с.
3. Коваль Л.В., Скворцова С.О. Методика навчання математики: теорія і практика: підручник для студентів за спеціальністю 6.010100 «Початкове навчання», освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» [2-ге вид., допов. і переробл.]. Харків: ЧП «Принт-Лідер», 2012. 414 с.
4. Методика викладання математики в початкових класах : навчальний посібник / М.В. Богданович, М.В. Козак, Я.А. Король. 4-те вид., переробл. і доп. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2016. 368 с.
5. Методика викладання природознавства у початковій школі : навчально-методичний посібник за модульно-рейтинговою системою навчання студ. спец. «Початкова освіта» / М. В. Кукалець. Львів : Новий Світ-2000, 2018. 223 с.
6. Методика навчання української мови в початковій школі : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М.С. Вашуленка. К. : Літера ЛТД, 2016. 364 с.



7. Скворцова С. Компетентнісний підхід до навчання математики / С. Скворцова, О. Онопрієнко, Н. Листопад. К. : Редакції газет з дошкільної та початкової освіти, 2014. 128 с.
8. Типові освітні програми для закл. загальної середньої освіти: 1–2 класи.  
URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/1-2-dodatki.pdf>
9. Типові освітні програми для закл. загальної середньої освіти: 3–4 класи.  
URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2020/11/20/Savchenko.pdf>  
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2020/11/20/Shiyana.pdf>
10. Шість цеглинок в освітньому просторі школи : метод. посіб. / Упорядник О. Рома. THE LEGO FOUNDATION, 2018. 32 с.